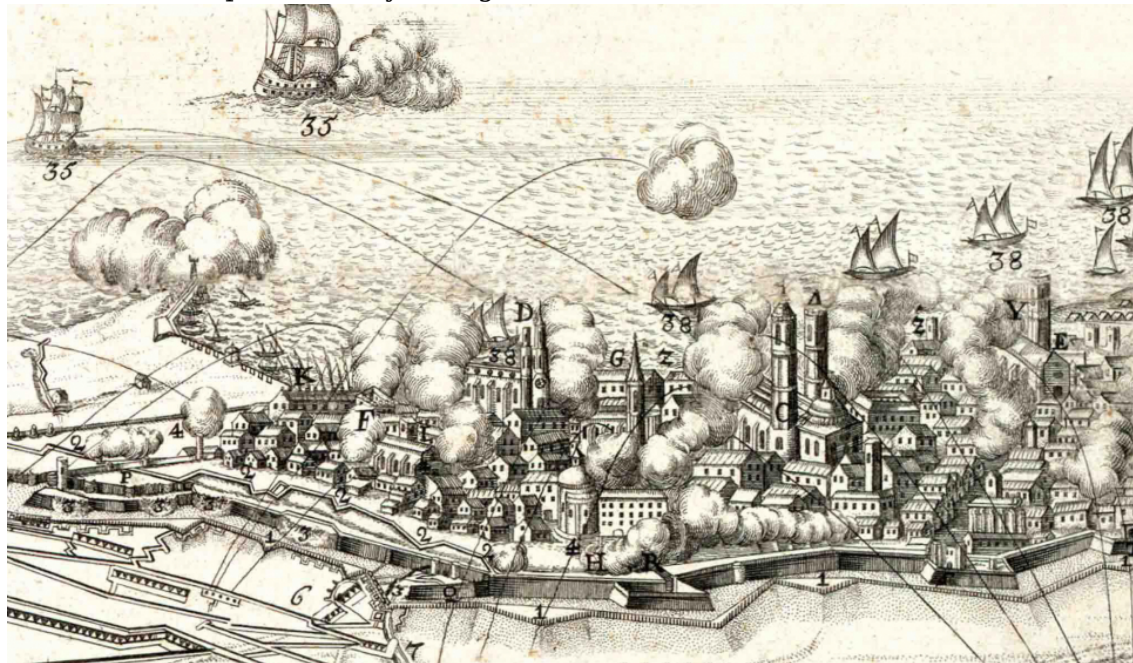

Bombes, plata, campanes... també a Santa Maria del Pi

Dll, 16/09/2019 per Catalunya Religió

([Basílica de Santa Maria del Pi](#) / Jordi Sacases) Darrerament, en una [notícia](#) publicada en premsa de la que se'n van fer ressò diversos mitjans escrits i audiovisuals, es donava a conèixer una documentació que explicava com l'any 1714, amb posterioritat al setge que havia patit la ciutat de Barcelona sotmesa a les armes del rei Felip V, la parròquia de Santa Maria del Mar havia de desprendre's de part del seu patrimoni per fer front a la despesa que suposava la reparació dels desperfectes ocasionats pel bombardeig i per poder rescatar les seves campanes.

El comunicat podria fer pensar que Santa Maria del Mar havia estat protagonista única d'aquests fets. La veritat és que la gran majoria d'esglésies de Barcelona es van veure afectades en una o altra mesura pels estralls del bombardeig i que totes, parròquies i esglésies conventuals, van haver de resoldre el problema de la manera que van poder.

Santa Maria del Pi, sobretot de resultes del terrible bombardeig del dia 9 de juny de 1714, va ser una de les més afectades rebent nombrosos impactes d'artilleria fins al punt d'ensorrar part de les voltes del presbiteri i destruint, d'aquesta manera, el magnífic retaule renaixentista obra de Joan de Borgonya i Pere Nunyes (1508-1525) que va quedar "en peces menudes" tal com informa el doctor Joan Tolleuda, rector aleshores del Pi, en la seva crònica conservada a l'Arxiu Parroquial del Pi.

Les reparacions dels estralls van ser molt costoses i no es van poder sufragar, malgrat les vendes de patrimoni, fins ben bé l'any 1730. L'[arxiu](#) de Santa Maria del Pi conserva un gran fons documental sobre aquest assumpte que encara avui resta en gran part inèdit. Cal dir que les úniques institucions del bàndol vençut que van continuar generant documentació foren les esglésies i el notariat, ja que el Consell

de Cent i la Diputació del General havien estat suprimides i l'administració restava controlada exclusivament per l'exèrcit borbònic.

Pel que fa a les campanes, tema també tractat en la notícia publicada, val a dir que totes les esglésies de Barcelona van haver de participar en el rescat de les campanes, cadascuna d'elles segons un barem calculat a partir del pes dels seus bronzes i metalls preciosos. Aquest import pagat per rescatar les campanes i la plata litúrgica de les esglésies, era una pràctica antiga comú a Espanya i executada en tots els setges, la qual donava als comandaments de l'artilleria de l'exercit vencedor la potestat de confiscar les campanes i els metalls preciosos imposant-ne un rescat, el qual era pagat habitualment pels feligresos de cada parròquia, ja que les campanes constituïen un element essencial en la vida i el dia a dia de cada comunitat: la veu del poble que puja a Déu, la veu de Déu que crida al poble.

En el cas del setge de 1714, la repressió efectuada aprofitant aquesta tradició del "Dret de campana i metalls" com s'anomenava el segrest, va ser especialment cruenta ja que amb diferència havia superat el que es demanà pel setge de 1697 i el del 1705, en el que l'Arxiduc Carles l'havia totalment estalviat a la població.

Al nostre arxiu es conserven les actes de l'assemblea dels feligresos corresponent al dia 23 d'octubre de 1714 en la que, amb l'assistència del representant que el rei Felip V havia imposat a les reunions per tal de vigilar-les, es tractà el tema del Dret de Campana per tota la ciutat. Felip de Quintana i Fàbregas, ciutadà honorat de Barcelona qui presidia l'assemblea va dir que per ordre de l'Il·lustríssim Senyor Duc de Berwick, capità general de l'Exèrcit de les "Dues Corones" i vencedor del setge, s'havia reunit a tot el clergat barceloní, rectors i superiors de monestirs, als claustrers de la Seu per informar-los de l'import al que ascendia el rescat de les campanes de la ciutat. Demanaven 60.000 francs els quals havien de ser satisfets sense cap tipus de dilació. Val a dir que la ciutat havia quedat en gran part enrunada i que aquesta quantiosa suma no havia de ser fàcil d'aconseguir.

Els representants de les esglésies reunits al claustre deliberaren si es podia fer una rebaixa, donada la situació de la ciutat, però l'exèrcit borbònic no hi va accedir. Finalment, per anar més de pressa, es va fer el repartiment seguint el barem utilitzat en el setge de 1697 pel qual cada església havia de pagar segons la importància, qualitat i nombre dels seus bronzes. Es va acordar que les esglésies pagarien la meitat del demanat per l'exercit, uns 30.000 francs, és a dir 15.000 lliures, i la resta seria pagat per l'administració de la ciutat, nobles i cavallers.

Finalment la parròquia de Santa Maria del Pi va pagar "trinco, trinco" 3.038 lliures barcelonines i 15 sous, i per poder-les reunir va haver de vendre, entre altres béns, tota la plata que s'havia esclafat durant el bombardeig del 9 de juny. El rescat de les nostres campanes va costar al canvi actual uns tres milions d'euros. Gràcies a l'esforç de la feligresia del Pi l'any 1714, encara avui sonen d'alt del nostre campanar la Josepa i la Vicenta.